

PM

September - 2020
#35

Pleegzorg en **corona**

De wereld van **Janpieter**

"Rust geeft mogelijkheden
om te groeien"

Petje af!

Toen premier Rutte in maart vergaande maatregelen aankondigde vanwege het coronavirus had dat grote gevolgen voor zowel onze medewerkers, als voor onze pleeggezinnen. Samen met de pleeggezinnen is er gezocht naar vormen van bezoek en begeleiding die wél mogelijk waren. Zo hielden de pleegkinderen in het begin voornamelijk contact met hun ouders en begeleiders via (video)bellen en sociale media. Pleegzorgbegeleiders belden vaker om te informeren hoe het ging, tips te geven en te vragen of er behoefte aan extra hulp bestond.

Het pleegkind was 24/7 thuis. Voor een deel van de pleegouders was het een heel pittige periode. Pleegkinderen reageerden verschillend op het ontbreken van ouder- en kindbezoeken. Zo konden jonge kinderen het soms moeilijk begrijpen dat ze niet meer naar papa en mama konden. Anderen deed de rust juist goed, omdat ze het schakelen tussen biologische ouders en de pleegouders lastig vinden.

Petje af voor de extra inzet van de pleegouders de afgelopen maanden! De eerder verstuurde chocoladereep was een kleine blijk van waardering. In dit Pleegzorg Magazine staan we stil bij wat de coronacrisis met onze hulpverlening, pleeggezin, pleegkind en pleegzorgbegeleiders heeft gedaan.

Ondanks dat we de periode vooralsnog goed zijn doorgekomen, zijn we blij met de recente versoepeling van de maatregelen. Zo mogen pleegkinderen weer naar school en ze kunnen hun eigen ouders weer ontmoeten. Alles wordt weer 'normaler'.

De redactie

Colofon

PM verschijnt 3 keer per jaar en wordt gratis toegezonden aan (aspirant) pleeggezinnen, begeleiders en andere betrokkenen bij pleegzorg van Juvent, Zeeuwse jeugdzorgspecialist.

Heb je tips of vragen naar aanleiding van PM? Of zijn er onderwerpen die je graag aan bod ziet komen? Laat het ons weten door een mail te sturen naar pm@juvent.nl.

P 4.7 Vanuit Juvent

- Programma Samen Sterk
- 'Pleeggezinnen nog altijd hard nodig'

P 8.9 Sfeerinterview

Oma: "Jamilla is geen postpakketje!"

P 10.11 De wereld van...

Kijk deze keer mee in de wereld van Janpieter

P 12.15 Achtergrond

Terugblik op de gereorganiseerde hulp in pleegzorg

P 18.19 Het dilemma van...

Rust geeft mogelijkheden om te groeien

P 20 Column Gerdien

Ballen hooghouden in het thuisonderwijs

Juvent

info@juvent.nl
Crisisnummer (buiten kantoor tijden):
06-20357873
Cliënts service via 0900-5469617
www.juvent.nl

Regiokantoor Zeeuws-Vlaanderen
Jacob Catsstraat 7, Terneuzen (tel: 0115-643030)

Regiokantoor Walcheren
Prins Bernhardstraat 4, Middelburg (tel: 0118-632900)

Regiokantoor Oosterschelderegio
Beukenstraat 62, Goes (tel: 0113-237066)

Recensies

The Willoughbys

Het gezin Willoughby bestaat uit pa en ma met hun vier kinderen: Tim, Jane en een tweeling met elk de naam Barnaby. Pa en

ma lanterfanten de hele dag en hebben alleen maar aandacht en liefde voor elkaar. De kinderen zijn ervan overtuigd dat ze beter af zijn als ze zichzelf opvoeden en verzinnen een plan om hun ouders met vakantie te laten gaan. Tijdens de afwezigheid van hun ouders krijgen ze gezelschap van een oppas en dan komen de kinderen tot het besef wat hun ouders betekenen voor hen. De film is gebaseerd op het gelijknamige kinderboek van Lois Lowry en ging op 22 april 2020 in première op het streamingplatform Netflix. Een grappige computeranimatiefilm die geschikt is voor alle leeftijden.

Ollie en het kronkeldier

Auteur: Wilma Geldof
ISBN: 978-90-2457-305-9

Ollie is een jongetje van tien jaar met een heftig verleden. Zo- wel zijn ouders als zijn oma zijn in korte tijd, na elkaar overleden. Daarom is hij in een pleeggezin terecht gekomen. Op een dag vindt Ollie een vreemd dier, dat hij Kronkel noemt. Hoewel Kronkel voor Ollie volkomen echt is, wordt al snel duidelijk dat de andere gezinsleden het dier niet zien... Het is ontroerend om te lezen dat iedereen begrijpt hoe belangrijk het dier voor Ollie is en ze nemen Ollie dan ook volkomen serieus. De zorg voor Kronkel laat Ollie zijn angsten overwinnen, maar het lukt hem niet het dier los te laten. Hij heeft eindelijk iets wat van hem is en daar klampt hij zich aan vast. Gelukkig krijgt hij hulp van zijn pleegzus Giga en eindigt het verhaal heel hoopgevend. Niet alleen het verhaal is erg mooi, ook de vormgeving van het boek is bijzonder door prachtige, paginagrote kleurenillustraties. *Geschikt voor kinderen vanaf circa 8 jaar.*

Als jongere omgaan met de gevolgen van het coronavirus #ikpraatmee

De maatregelen worden nu op veel plekken versoepeld. Toch moeten we nog lang rekening houden met de anderhalvemetersamenleving. Het is belangrijk dat kinderen en jongeren hierover meepraten. Ook de mening van pleegkinderen en pleegjongeren is belangrijk! Het Nederlands Jeugdinstituut vraagt (pleeg)kinderen en -jongeren daarom om mee te denken.

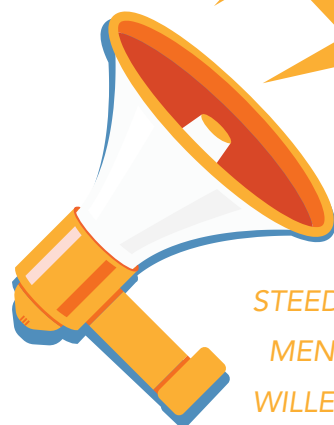
Via een online vragenlijst kunnen ze hun stem laten horen en kunnen ze hun mening geven op Facebook en Instagram door daar de hashtag #ikpraatmee te gebruiken. Het is belangrijk dat kinderen en jongeren hierover meepraten. Het gaat tenslotte om hun leven en toekomst. Lees meer op www.nji.nl.

Landelijke week van de pleegzorg

In 2020 wordt de Week van de Pleegzorg weer gehouden van woensdag 28 oktober t/m woensdag 4 november. Houd onze nieuwsbrief in de mail in de gaten voor leuke acties!

Vanuit Juvent

WE ZIJN NOG
STEEDS OP ZOEK NAAR
MENSEN DIE HUN WERELD
WILLEN OPENSTELLEN.

Pleegouders nodig na corona

De werving van nieuwe pleegouders is de afgelopen tijd op een lager pitje komen te staan. Onze en ieders gedachten lagen elders. Maar pleeggezinnen zijn onverminderd hard nodig! voor sommige kinderen is #blijfthuis nu eenmaal geen optie. Soms zijn ze juist nu nog dringender op zoek naar een pleeggezin!

Informatieavond

We hebben voor geïnteresseerden een informatieavond gepland op 7 oktober aanstaande in Middelburg. Wanneer belangstellenden eerder informatie willen ontvangen, sturen we graag een informatiepakket of we gaan met hen in gesprek. Op gepaste afstand natuurlijk, dus digitaal!

Voor meer informatie,
graag geïnteresseerden in
pleegzorg verwijzen naar
www.juvent.nl/informatieavond.

Programma Samen Sterk! Themabijeenkomsten

'Hechting de basis'

Goes: 21 september, 19.30-21.30u
Middelburg: 3 november, 19.30-21.30u
Terneuzen: 4 november, 19.30-21.30u

Bijna ieder kind in pleegzorg krijgt te maken met een vorm van hechtingsproblematiek. Kennis hierover is dus essentieel voor pleegouders. Tijdens deze themabijeenkomst bespreken we de basis-kennis rondom hechting. Tevens is er ruime gelegenheid voor het ontmoeten van andere pleegouders. In alle leeftijdsfasen is het onderwerp hechting aan de orde. Daarom raden wij aan om deze bijeenkomst tijdens het opgroeien van uw pleegkind meerdere malen te bezoeken.

'Mijn Backpack'

Terneuzen: 7 oktober, 15.30-17.00u
Middelburg: 4 november, 15.30-17.00u

Mijn Backpack is een methode voor pleegkinderen om veilig en gecontroleerd hun eigen verhaal te mogen vertellen over wat er is gebeurd vanaf het moment dat

ze thuis weggaan tot de aankomst in het pleeggezin. Dit doen ze aan de hand van het verhaal van 'EEND'. Eend stopt thuis zijn belangrijkste spullen in zijn rode rugzak en gaat van zijn eigen eendenfamilie op weg naar een vreemde hondenfamilie. Eend kan de hoofdpersoon blijven in het verhaal. Vaak gaat het verhaal als vanzelf over op de gebeurtenissen en herinneringen van het kind zelf.

'Rouw en verlies in pleegzorg'

Middelburg: 3 oktober, 13.00-15.00u

Vrijwel elk pleegkind heeft in meer of mindere mate te maken met rouw en verlies. Niet alleen door overlijden, maar vooral door het gemis van ouders, broertjes, zusjes, grootouders, familie en vrienden als je in een pleeggezin woont. Mensen die er nog wel zijn, maar niet nabij en soms niet of moeilijk bereikbaar. Hoe ga je daar als pleegouder mee om.

Aanmelden voor themabijeenkomsten via pleegzorg@juvent.nl en houd de website in de gaten voor nog meer actueel aanbod!

Safer caring start weer Het werkboek en de training Safer Caring bevatten praktische richtlijnen, levensechte casestudy's en tot nadenken stemmende discussies, die pleegouders helpen de weg te vinden in dit nieuwe landschap van veiliger zorg. We bespreken belangrijke begrippen als gedelegeerd gezag en hechting, en we kijken samen naar de rol van het pleegzorgteam of zorgteam in uitgebreide zin. Ga voor trainingsdata en aanmelden naar: www.juvent.nl/meer/agenda.

Save the Date! Familiedag voor pleeggezinnen in Duinrell

Deze Familiedag wordt georganiseerd op zaterdag 31 oktober en zondag 1 november 2020. Alle pleeggezinnen zijn dit weekend welkom voor een leuke dag op attractiepark Duinrell. Er wordt een kleine eigen bijdrage gevraagd. 15 september start de kaartverkoop waarvoor je eerder een instructie en code krijgt toegestuurd per mail. Niets ontvangen? Mail dan naar communicatie@juvent.nl, dan verstrekken we de code opnieuw.

Oma: “Jamilla is geen postpakketje!”

Het is een zonnige middag als Jamilla vertelt over haar ervaringen als pleegkind. Ze zit in een tuinstoel op het grasveld bij opa en oma terwijl opa een kop thee serveert. Oma zet er een stukje kersencake naast en kan het niet laten om ook even deel te nemen aan het gesprek.

Met quasispijt bekendt oma lachend: “Jamilla leeft als een luis op een zeer hoofd!” Ze haalt daarbij haar schouders op en wuift met haar handen alsof ze haar onschuld wil bewijzen. Jamilla knikt grijnzend en beaamt grif: “Ze heeft gelijk. Opa en oma doen echt alles voor me!”

Jamilla woont vanaf haar geboortedag bij haar biologische opa en oma. Ze waren al aanwezig bij haar geboorte en opa heeft zelfs de navelstreng doorgeknipt. Jamilla: “Ik vind het super leuk dat mijn opa en oma voor mij zorgen. Natuurlijk zijn ze anders dan een vader en een moeder. Als ik kijk naar vrienden of vriendinnen dan zijn opa en oma eerder bezorgd, maar ze zijn gelukkig niet ouderwets. Ze geven mij bijvoorbeeld ruimte om naar een festival buiten Zeeland te gaan. Ik heb dan vaker contact met opa en oma om te zeggen hoe het gaat, dan dat mijn vriendinnen met hun ouders hebben. Dat geeft soms een goed gevoel, maar soms ook niet. Dan wil ik ze geruststellen en zeggen dat ze niet zo bezorgd hoeven te zijn, want er gebeurt toch niets.”

Geen stress

“Ik wil geen stress hebben, zelfs niet met corona. Ik zie wel wat morgen brengt. Stress schiet niet op. Ik hoorde van corona op het nieuws en zag het elke keer op Facebook en

Instagram. Je denkt toch: het wordt wel serieuzer! Ik moest opeens overal rekening mee houden. Dat is best ingewikkeld, maar je kunt niet meer doen dan jezelf aan de regels houden. Risico's zoek ik niet op en daarom blijf ik voorlopig nog even thuis. Alleen dat begint te vervelen en Netflix ben ik al helemaal zat! Ik ben veel liever buiten!

Met opa en oma is het wel oppassen omdat ze qua leeftijd in een risicogroep zitten. Ik probeer ze te helpen door fruit te halen op de markt of door naar de bakker of de winkel te gaan bijvoorbeeld. Ik durfde alleen niet meer te niezen in de winkel en baalde van de rij in de supermarkt waar enkele mensen stonden te dringen.”

Het leven voor corona

“Voordat corona er was, ging ik gewoon drie dagen per week naar school, liep ik twee dagen stage en werkte ik in de horeca. School is veranderd in ongeveer drie online lessen per week en heel veel huiswerk. Veel meer huiswerk dan normaal en als je iets niet snapt, is het erg lastig om contact met de leerkracht te leggen. Gelukkig is het een hele makkelijke opleiding. Mijn stage is gestopt. Als het goed is, krijg ik een nieuwe stageplaats bij de Roompot. Ook mijn baan in de bediening ben ik helaas kwijtgeraakt toen de horeca verplicht dichtging. Ik heb vier keer gesolliciteerd naar een ander baantje, maar ik ben niet aangenomen. Verder ging ik drie tot vier keer per week naar de sportschool, maar die is voorlopig ook gesloten. Er is niet echt een alternatief, maar nu ga ik vaak wandelen op het strand of in het bos met mijn vriend of met vriendinnen.”

“Vriendinnen hebben weleens gevraagd waarom ik bij mijn opa en oma woon. Dan leg ik het gewoon uit, want voor mij is het niet meer dan normaal. Ik weet niet beter!”

Creativiteit

“Corona zorgde ervoor dat ik heel creatief moest gaan denken. Op Pinterest had ik een leuke houten bank gezien van pallets en steigerplanken. Mijn neefje wilde me helpen om die te maken.” Trots wijst Jamilla naar een grote houten bank die een eindje verderop in de tuin staat. “Het was leuk om te doen! In het begin van de corona ben ik heel veel thuis geweest. Alleen toen het lekkerder weer werd, begon dat te vervelen. Ik hoop dat we straks weer gewoon alles op kunnen pakken wat normaal was.”

Wensen voor de toekomst

“Mijn droom is om ooit goed contact met mijn moeder te hebben. Het gaat nu als met eb en vloed: soms is er contact en soms niet. Het is jammer dat het initiatief altijd bij mij ligt. Dat is mijn hele leven al zo. We hebben niet echt een band. Maar ik ben haar dochter dus dan heb je als biologische moeder toch de taak om daar contact mee te onderhouden? Zij heeft mij verlaten, ik haar niet! Daar ben ik best eigenwijs in. Maar als ik naar haar verlang, dan neem ik toch weer contact op. Over mijn vader zou ik ook graag willen weten wie het is en waar die verblijft, maar dat is nu nog niet duidelijk.”

Alles is bespreekbaar

“Opa is 76 jaar en oma is 78 jaar, een hele mooie leeftijd! Ze hebben echt alles voor me gedaan en dat doen ze nog steeds! Ik heb een goede band met hen. Vroeger begreep ik niet alles, maar nu ik ouder ben, beseft ik allerlei dingen en weet ik dat het goed is om bij hen te wonen. Alleen oma houdt van praten en heeft altijd iets te vertellen. Mijn vriend vindt het gezellig, maar soms zeg ik dat ze

even moet stoppen. Ik stuur haar ook weleens weg en dat vindt ze niet erg want ze weet dat ze een prater is. Alles is bespreekbaar!”

Geen postpakketje

“Vriendinnen hebben weleens gevraagd waarom ik bij mijn opa en oma woon. Dan leg ik het gewoon uit, want voor mij is het niet meer dan normaal. Ik weet niet beter! Voor anderen is dat anders. Op Schiphol bijvoorbeeld als we met z'n drieën op vakantie gaan, dan voelen we ons bekeken!” Oma haakt weer aan in het gesprek en zegt: “Wij weten niet beter hè?! Of over wat hebben jullie het eigenlijk?” Na een korte uitleg erkent ze resoluut: “Sommigen durven brutale vragen te stellen! Ik leg dan snel uit dat we haar opa en oma zijn en dat Jamilla bij ons woont. Dan ben je er maar vanaf. Maar als ze dan vragen hoe dat komt, dan zeg ik: ‘Dat zijn uw zaken niet!’ Sorry hoor. Jamilla is geen postpakketje wat je even in de brievenbus stopt en waar je klakkeloos over kunt praten. Toch is het een prachtig verhaal en zou ik een keer een boekje willen schrijven over mijn leven met Jamilla.”

Jamilla

👶 18 jaar

📚 volgt de opleiding Facilitaire Dienstverlening bij het Scalda

❤️ wandelen en shoppen

De wereld van... Janpieter

In de wereld van een pleegkind verandert er veel.
In deze rubriek laten pleegkinderen ons hun wereld
zien met foto's en een kort verhaaltje.

Ik ben Janpieter en ik ben 12 jaar. Samen met mijn pleegouders Art en Marina woon ik in Ritthem. Eén week oud was ik toen ik mij mijn pleegouders ging wonen. Ze waren toen op de camping. Van iedereen kreeg ik cadeautjes. Nu nog krijg ik cadeautjes dus ik ben best wel verwend vind ik. Binnenkort ben ik jarig. 7 Augustus om precies te zijn. Vorig jaar, toen ik 12 jaar werd, kreeg ik van mijn pleegouders een minibike en een telefoon. Op mijn minibike rijd ik best wel vaak. Gelukkig hoef ik de benzine niet zelf te betalen. Dat doen mijn pleegouders. Wij hebben thuis een grote tuin en drie weiden. Als het even kan rij ik het liefst in de wei. En ik heb een zitmaaier. Daar hoef ik ook de benzine niet van te betalen.

Wij hebben veel dieren; 4 konijnen, 2 honden, 2 poezen, 2 geiten, 7 kippen, 2 schapen, 2 paarden, 1 cavia, en 1 poelepetaat. Die laatste is een soort kip en jaagt op ongedierte. Daarmee beschermt hij zijn hok.

Mijn grootste hobby is op mijn minibike crossen! Maar ik maai ook graag het gras, vind film kijken leuk en ik bak graag. Het liefste maak ik taarten en cakes. Als het slecht weer is ga ik gamen in mijn gameroom. Ik zit nu in groep 8 en ga na de zomer naar het Calvin college in Middelburg.

Ik heb laatst weer contact met mijn ouders gehad en ik heb regelmatig whatsapp contact met opa en oma. Mijn broertje zie ik iedere maand. Hij woont ook in een pleeggezin. De ene keer komt hij naar mij en de andere keer ga ik naar hem toe.

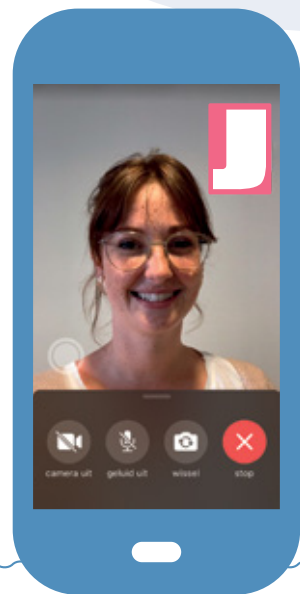

Wil jij ook eens
in de PM komen?
Stuur dan een
e-mailtje naar
pm@juvent.nl.

Achtergrond

“De verbinding van een **face-to-face contact is essentieel** om hoop over te kunnen brengen.”

Nina Meys 🧑🏻 “Ik heb kortgeleden een huis gekocht met mijn vriend.” 🗓️ 25 jaar 📁 Gedragsdeskundige bij Juvent ❤️ “Het verzorgen van mijn planten, mijn oude kater knuffelen, wandelen, hardlopen en afspreken met vrienden.”

Door de aanpak en maatregelen om het coronavirus tegen te gaan, moest de hulp van pleegzorgwerkers en gedragsdeskundigen anders georganiseerd worden. Een vanzelfsprekend bezoekje aan een pleeggezin werd afgeblazen en gewijzigd in telefonisch contact, een videogesprek of een andere blik van meeleven. Hoe kijken we terug?

Ging het voor geen anderhalve meter of zijn sommige veranderingen blijvend omdat ze naar tevredenheid gaan?

“Ik vond het lastig om de hulpverlening opnieuw in te richten.” Nina Meys is gedragsdeskundige bij Juvent en vertelt over haar ervaringen. “Ik had het gevoel dat ik mezelf heb moeten heruitvinden. Er werd gekeken naar mij als hulpverlener en naar hoe ik met de situatie omging. Dat we meer hulpverlening digitaal vorm zouden geven, ging er sowieso komen, maar door corona is dit versneld en had je geen keus. Vanzelfsprekende werkwijzen omtrent de manier hoe we bezoeken e.d. organiseren, kwamen onder druk te staan. Het is lastig om bezoeken op afstand door te laten gaan. Je kunt niet vragen om anderhalve meter afstand te houden van een klein kind. We gingen op zoek naar alternatieven. Zo zijn er hulpverleners geweest die bijvoorbeeld contact door het raam hebben gehad met pleegouders en pleegkinderen. Het is maatwerk waarbij we ons continu afvroegen wat er wel mogelijk en toegestaan was.”

De minst slechte optie kiezen

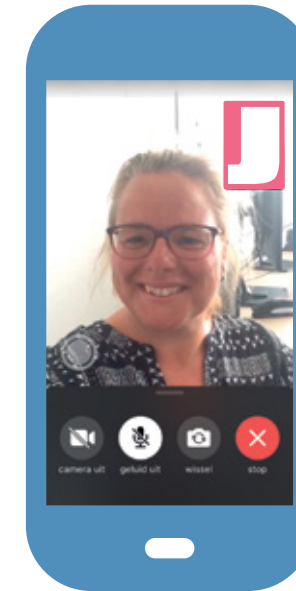
“Er zijn enkele zaken stil blijven liggen, zoals diagnostiek en therapie. Toch is mijn indruk dat de hulpverleners hebben gedaan wat ze konden doen binnen de richtlijnen. Op een gegeven moment hadden we ook een soort onze draai gevonden in het digitale stuk als het gaat over het gebruik van welke apps e.d. Zorginhoudelijk merkte ik dat het te lang duurde en we bijvoorbeeld niet meer konden verantwoorden waarom biologische ouders hun kinderen niet meer konden zien. Het versoepelen van de maatregelen ervaarde ik als een opluchting. Het is heel menselijk en natuurlijk om elkaar te zien. Het raakte me dat pleegkinderen hun biologische ouders niet meer mochten zien. Ik kan me het niet goed voorstellen, maar dat moet verschrikkelijk zijn geweest.”

Ik vind het belangrijk om aan te geven dat het voor ons allemaal zoeken was hoe we moesten handelen met alle beperkende maatregelen.

Er zijn situaties geweest waarin ik 's avonds dacht: heb ik daar nu de juiste beslissing in genomen? Dan concludeerde ik dat de situatie pijnlijk was, maar dat ik wel de minst slechte optie had gekozen. Zo heb ik bijvoorbeeld moeten beslissen dat pleegkinderen hun biologische ouders niet mochten ontmoeten. Lastige beslissingen waar meerdere mensen zich akelig over hebben gevoeld. Ik denk dat deze periode echt geschaad kan hebben aan de ontwikkeling van kinderen, jammer genoeg!”

Veerkracht empoweren

“Maar wat een veerkracht heb ik ook gezien! Er is duidelijk naar voren gekomen hoe sterk gezinnen zijn. Het is mooi dat we pleeggezinnen daarin hebben kunnen empoweren door hen het vertrouwen te geven dat ze goed waren in hun rol. In het begin spraken we bijvoorbeeld af om eens in de week te bellen, maar veel pleegouders gaven aan dat eens in de twee weken ook voldoende was. Zo kwamen we erachter dat de pleegouders veel zaken op eigen kracht deden. Ik heb ook het gevoel gehad dat solidariteit gegroeid is. Neem de belangstellende vragen naar elkaar en zo'n initiatief als het noodfonds. Er ontstond meer

Marja de Vlieger, Pleegzorgbegeleiders:

“Ik heb deze periode als zwaar ervaren. Ook pleegouders hadden het pittig omdat pleegkinderen niet naar een zorgboerderij mochten en ook andere vormen van opvang stopten. Daarnaast ervaarde ik zorg en angst in hoeverre corona mij of mijn dierbaren zou besmetten. Ook had ik veel zorg over een pleegmoeder die corona had. Ik had mijn handen vol! (Video)bellen vind ik heel intensief en gaf me ergens ook onrust. Daarom ben ik toch af en toe bij pleeggezinnen op bezoek geweest. Wat me opviel? Voor sommige pleegkinderen gaf deze periode juist rust omdat de prikkels van school wegvielen en er geen begeleide bezoeken met biologische familie konden zijn.”

Nu we weer ‘gewoon’ op huisbezoek kunnen, vind ik dat heel prettig. Opvallend is dat sommige gezinnen heel veel positiefs hebben ervaren, zoals meer tijd en rust voor elkaar. Helaas is er voor anderen een grote nasleep van de lockdown door de impact die het had op het gedrag van de pleegkinderen. Ik heb veel bewondering voor alle pleeggezinnen! Ze hebben extra veel creativiteit en geduld moeten tonen.”

verbinding terwijl we juist verder van elkaar af stonden. Wat ik ook een voordeel vond, is dat je door beeldbellen direct kon binnenkijken in de thuissituatie en gesprekken sneller tot de kern kwamen. Er werd sneller gezegd waar het op staat.”

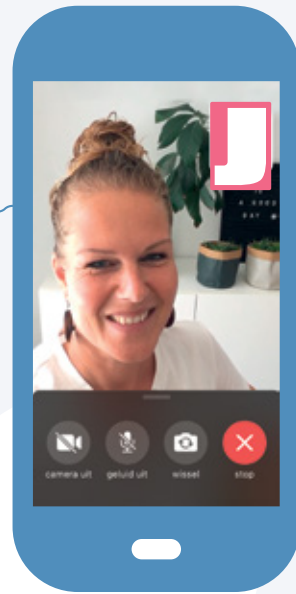
Misverstanden en grenzeloosheid

“Wat ik wel gemerkt heb, is dat er gemakkelijk misverstanden ontstaan omdat je veel van de non-verbale communicatie mist. Je weet niet goed hoe de ander zich voelt, omdat er woorden aan gegeven moesten worden. Het is niet evident voor iedereen om dat uit te spreken. Tijdens het videobellen met een kind zag ik soms een plafond of een muur. Maar het belangrijkste was dan om te laten weten: ik ben er voor je en ik denk aan je. Zij het op afstand, maar nog steeds aanwezig.”

Tekst: Gerdien Rietveld | www.txtveld.nl

Nancy Nooijens, Pleegzorgbegeleider: “Ik vind het fijner om gewoon bij elkaar te zitten omdat je bepaalde emoties eerder kunt opmerken en ik gevoelsmatig beter mijn medeleven kan uiten als er iets aan de hand is. Maar omdat de nood aan de man was, vond ik het prima om elkaar telefonisch te spreken of om elkaar via Zoom, Skype of Zaurus te zien. Zo konden we elkaar gelukkig op allerlei manieren gewoon bereiken. Wel vond ik het lastig dat ik niet wist hoe elk programma werkte, dus dat frustreerde me soms wel. Het zou handiger geweest zijn als iedereen hetzelfde programma zou hebben gehad zodat voorkomen had kunnen worden dat je zes verschillende apps moest downloaden.

Deze digitale periode was anders, soms even zoeken en vermoeiender, maar het werk kon gelukkig doorgaan. Ik heb gemerkt dat er heel veel mogelijk is. Voorheen gingen gesprekken weleens niet door omdat iemand niet fit was en voor je het weet was het een maand later. Of gesprekken liepen stroef omdat ouders het lastig vonden om fysiek aanwezig te zijn. In deze specifieke gevallen zou digitale aanwezigheid zelfs een kans kunnen zijn om toch iedereen betrokken te krijgen.”

Kinderen gaan makkelijker om met digitalisering dan volwassenen. Voor hen is het waarschijnlijk een minder grote stap geweest. Het nadeel is dat er op een telefoon of tablet weinig grenzen zitten. Kinderen moeten leren omgaan met die vrijheid waardoor ouders een extra taak hadden om dit te sturen. Het is belangrijk voor ouders om afspraken te maken. Wanneer, waarvoor en hoe lang gebruik je de telefoon? Het is daarbij belangrijk om rekening te houden met de kortere spanningsboog en er moet ook tijd ingelast worden zonder beeldscherm. Het is aan ouders om te blijven praten met de kinderen wat goede afspraken of geschikte digitale kanalen zijn.”

Flexibiliteit zonder reistijd

“In de nieuwe manier van werken tijdens deze bijzondere periode vond ik de flexibiliteit heel fijn. Waar voor de corona de reistijd weleens voor een obstakel kon zorgen, kon ik digitaal bijna altijd aansluiten bij een gesprek. Het was makkelijker om niet continue onderweg te moeten zijn. Ik kom uit België en had opeens duidelijker dan voorheen te maken met de landgrenzen en dat maakte het niet makkelijker.

Ik hoop dat het een blijvende verandering is om flexibel te kunnen blijven werken.

Ik ben blij dat we op deze manier de hoogst noodzakelijke zorg hebben kunnen blijven bieden. Voor mijn gevoel is het niet altijd zo goed geweest als we het liefst zouden willen, maar het had veel slechter kunnen lopen. Door contact te blijven houden, hebben we kunnen laten zien dat we er in moeilijke tijden konden blijven zijn voor de pleegouders en pleegkinderen. We hebben onze betrokkenheid kunnen tonen en manieren gezocht om er te zijn.”

Onder de radar blijven

“Achteraf heb ik het gevoel dat er misschien wat zaken onder de radar gebleven zijn. Omdat de huisbezoeken niet door konden gaan en er soms ook geen goed alternatief voor handen was, hebben we niet alle gegevens meegekregen. Er zijn mensen die niet weten hoe ze om moeten gaan met het digitale stuk. Dan bedoel ik niet alleen de cliënt, maar ook de medewerker. Ook heeft niet iedereen de mogelijkheid om een telefoon of tablet aan te schaffen waardoor er een kloof kan zijn die corona extra heeft bloot gelegd. Ik heb zelf aan de lijve ervaren hoe lastig dat is omdat ik een week voor corona mijn telefoon had laten vallen waardoor die niet meer goed functioneerde. Dit is opgelost, maar ik verwonderde me over het verschil tussen Juvent en de maatschappij die al zover gevorderd is. Wij waren nog aan het zoeken naar een goede verbinding of bleken een te kleine telefoon te hebben. Natuurlijk heb je te maken met de privacy wetgeving, maar toch vroeg ik me af waarom wij nog niet zover waren.”

Volledige digitalisering

“Ik denk dat de zorgsector één van de laatste sectoren gaat zijn die volledig digitaal wordt. Ik vermoed en hoop dat er geen volledige digitalisering gaat komen want dan gaan we toch iets verliezen. Je kunt heel veel door robots laten doen, maar in de zorg heb je toch echt een mens nodig, omdat er harten nodig zijn om verbindingen aan te gaan. Als het gaat over een hulpverleningsplan, dan kun je die best digitaal georganiseerd krijgen. Maar als het gaat over de vraag ‘Wat doet het met u?’ en er vervolgens kunnen zijn voor elkaar, dan krijg je te maken met verbinding en emoties. Ik denk dat je die moet kunnen tonen en moet kunnen zien door er effectief te zijn. Je bent hulpverlener omdat je sowieso al die nood aan verbinding voelt. Als je dat gaat wegnemen, dan haal je het doel weg waarom mensen voor hun job hebben gekozen. Ik zou zelf ook zeer ongelukkig zijn.”

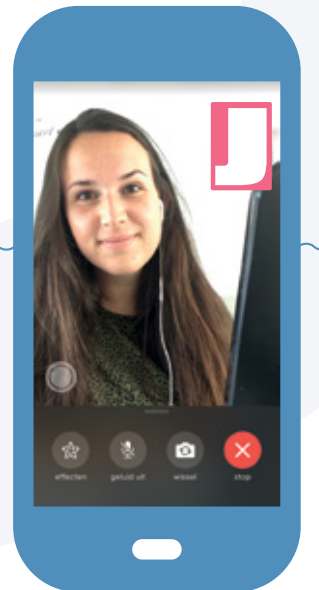
Essentiële verbinding

“Nu we hebben ervaren dat het ook anders kan, moeten we die voordelen zien vast te houden. Ik denk dat het belangrijk is om met iedereen af te stemmen wat goed voelt. Voelt het makkelijk om digitaal een gesprek te voeren of zie je er tegenop? Spreek daar verwachtingen over uit, benoem je zoektocht en durf transparant te zijn. Maar hulp op afstand kan nooit een vervanging zijn. Het is een aanvulling. Het face-to-face contact bevat veel meer non verbale communicatie dan digitaal te vangen is. Onderschat ook het vertrouwen niet wat nodig is om af te spreken met iemand. De verbinding van een face-to-face contact is essentieel om hoop over te kunnen brengen.”

Liza van Maaren, Pleegzorgbegeleider: “De eerste weken waren vreselijk vermoeiend. Het was zo schakelen en anders werken! Ik was bang dat het wegvallen van de schoolstructuur en vrijetijdsbesteding teveel van de pleegouders en pleegkinderen zou vragen. Uiteindelijk is het toch meegevalen en hebben de gezinnen en pleegkinderen uit mijn caseload het super goed gedaan!

Ik vind het wel bijzonder dat ik door deze periode meer en ander contact heb met de pleegkinderen. Even een berichtje via WhatsApp om te vragen hoe het gaat. Er was een meisje dat beeldbellen he-le-maal leuk vond! Ook was ik heel blij met het noodfonds om speelgoed te kunnen geven. Pleegouders en pleegkinderen waardeerden het in contact blijven heel erg!

Het (beeld)bellen is productiever omdat de reistijd wegviel, maar ik had het idee dat ik minder grip op de gezinnen had terwijl ik toch vaker contact had dan normaal. Ik belde vaker terwijl we het anders een soort opsparden tot ik op bezoek kwam. Ik heb het meeste gebaald van het wegvallen van de bezoeken, het niet kunnen zien en voelen van mensen. Je mist iets op het computerscherm of op je telefoonscherm wat mij veel energie kost. Ik doe dit werk omdat het afwisselend is en ik naar de mensen toe wil. Daar haal ik zoveel energie uit!”

Rust geeft mogelijkheden om te groeien

In vrijwel alle pleeggezinnen heeft de coronaperiode een vergrootglas gelegd op het verschil tussen een lege en een gevulde agenda. Voor veel pleegouders gaf het wegvalen van de normale dagdagelijkse bezigheden extra werk in het aanbrengen van een nieuwe structuur. Diverse pleegouders gaven juist aan hoe opvallend veel rust het gaf. Ook pleegouder Anne ervoer de lege agenda als een oase, maar hoe houdt ze die rust vast voor haar pleegkinderen Daan en Els? Het dilemma omtrent de verplichte bezoeken groeide. Waar doet Anne goed aan?

Anne: "De biologische ouders van Daan (4 jaar) en Els (7 jaar) wonen niet meer bij elkaar dus we hebben te maken met twee aparte omgangsregelingen. Het bezoek van vader staat eens in de twee weken gepland en het bezoek van moeder eens in de zes weken. Vooral bij vader voelen Daan en Els vaak aan dat het ongeveer weer tijd is voor een bezoek. Ze worden er eigenlijk altijd onrustig van. Zou papa wel komen? En als hij komt, hoe laat is hij er dan? Ik zeg dan bijvoorbeeld dat de wijzer van de klok bovenaan moet staan, maar het kan ook ietsje later worden of iets eerder zijn en soms gaat het plots niet door. Als pleegouder vind ik het geven van duidelijkheid belangrijk. Zelfs de duidelijkheid dat het bezoek niet doorgaat, maar daarin ben ik afhankelijk van anderen."

Altijd nummer één

"Toen kwam corona en viel alles een soort stil. Daan en Els vonden dat erg wennen, maar ik vond het een oase. We hebben gewandeld, geknutseld, huiswerk gedaan en samen gespeeld. Eigenlijk gaf die constante nabijheid heel veel rust en verdieping in het kunnen hechten aan elkaar. Plus, zo zei Els dat: 'Het is dé corona dus de bezoeken kunnen niet.' Voor Els was dat gegeven heel vanzelfsprekend want corona kan heel lang duren. Ik hoorde haar niet meer over de bezoeken. Het gaat nog niet eens om het bezoek zelf, maar om de duidelijkheid. Eigenlijk is dat heel sneu. Toch is er een sterke loyaliteit die logisch is. Het zijn en blijven kinderen van hun ouders. In het begin vond ik het lastig om te ontdekken wat mijn rol was. Ondanks alle ervaringen uit haar akelige thuissituatie zei Els dingen als: 'Mijn mama kan het veel beter!' Dat deed me echt pijn! Ik heb moeten accepteren dat haar biologische moeder altijd nummer één blijft. Daarom let ik op een goede band tussen haar moeder en mij en focus ik me niet op loyaliteit naar me toehalen. Natuurlijk houdt Els van me, maar het is anders."

Het is trouwens hard werken om de band met moeder goed te houden, maar ook wel een leuke sport."

Funeste stress

"Tijdens corona viel de druk van school en bezoeken weg en heb ik gezien wat een gezonde kindertjes Daan en Els zijn. Hoe kan ik dat vasthouden? Als pleegouder vind ik het wel een les. Ik was zelf ook tot rust gekomen doordat de agenda bijna leeg was. Ik was veel geduldiger, relaxed en nam de tijd voor een extra verhaaltje. De stress van het dagelijks leven is eigenlijk funest, maar hoe maak je die lager? Welke keuzes moet ik dan maken?"

Tekst: Gerdien Rietveld | www.txtveld.nl

Ik ben bang dat ik niet zoveel met deze rustige ervaringen kan richting de hulpverlening. Ik kan benoemen dat we het contact met ouders graag naar eens in de zes weken willen terugschroeven en we hun betrokkenheid misschien op een andere manier vorm zouden willen geven? Ik weet het niet! Daan en Els gaan ook wel weer graag naar hun ouders toe. Het grootste probleem is de onvoorspelbaarheid en alle veranderingen waar Daan en Els elke keer mee om moeten gaan, maar wordt dat ooit stabiel? Vader heeft een drankprobleem en mag nu bijvoorbeeld niet auto rijden. Daan en Els vragen dan naar het waarom. Ze hebben hun ouders heel hoog staan, maar het contact geeft ontzettend veel stress. De duidelijkheid die ze willen, kan ik vaak niet geven omdat de ouders grillig zijn in het contact."

Afzien en afgepeigerd

"Het was afzien toen de bezoeken weer van start gingen. De eerste keer viel precies samen met hun eerste schooldag. Daan en Els moesten uit school direct naar Goes. Ik voelde weer dat oude gevoel: hoe creëer ik toch een rustmomentje? Ik nam hun knuffels mee in de auto en zette een bekend muziekje op in de hoop dat ze tussen school en bezoek toch even ontspanning hadden. Maar ondanks dat zijn ze écht afgepeigerd. Het avondeten kunnen we dan net zo goed overslaan. De enkele hapjes die ze binnenkrijgen is mooi meegenomen. Soms stop ik ze in bad want daar

worden ze vaak ook weer rustig van. Maar ik kan niet voorkomen dat het inslapen onrustig gaat en in de nacht loopt vooral Els uit bed omdat ze de dag nog aan het verwerken is."

Stress en hard werken

"Helemaal geen bezoek is geen optie want het zijn en blijven hun ouders, dus contact is goed. Maar ik heb nu gemerkt hoeveel stress het geeft naast hun dagelijks leven. Het kost zoveel energie voor iedereen, ook voor ons als pleegouders. Als ze op maandag bezoek hebben, moeten ze daar dinsdag van bijkomen, maar dan is het weer school. In het weekend is ook geen optie, want die dagen hebben ze nodig om uit te rusten van school. We blijven zelf vaak thuis tijdens het weekend want familiebezoek, verjaardagen o.i.d. is gewoon teveel. Daan en Els hebben al hun rugzakje en dan hebben ze de extra's van bezoekenregelingen en therapieën er ook nog bij wat veel energie kost. Hulpverleners plannen van alles en dat bedoel ik niet als verwijt, maar de praktijk is voor ons en dat is hard werken!"

Lastige keuze

"Ik zou niet zo goed weten wat we moeten veranderen. School en de omgangsregeling met ouders is al meer dan genoeg. Els zou graag iets doen als paardrijles bijvoorbeeld, maar ik vraag me af: moeten we nog meer willen? Dat vind ik een erg lastige keuze! Laat je dan zoiets als paardrijles liggen? Of kunnen we de omgangsregeling minder vaak doen

zodat ze iets kan oppakken wat alle meisjes van haar leeftijd leuk vinden? Maar het is ook weer een verandering en bij elke verandering denk ik: kunnen ze het erbij hebben? Wanneer is een kind stabiel genoeg? Ik weet het niet. Vooral bij Els geeft het gewone leven enkel onrust, hoe triest het ook klinkt. Daan fietst er een beetje tussendoor, maar houdt mij continu in de gaten. 's Nachts komt hij er bijvoorbeeld vaak uit om te vragen waar ik ben."

Liefde en basisveiligheid

"Het is in het belang van Daan en Els dat het leven niet teveel energie vraagt. Dat is echt een heikel punt voor hun ontwikkeling! De lat ligt eigenlijk voortdurend te hoog, maar je hebt geen keuze. In de besluitvorming over de omgangsregeling vraagt de rechter of het de biologische ouders zal lukken om aan bepaalde voorwaarden te voldoen, maar worden de kinderen ook meegenomen in de beslissing? Is iedereen zichzelf ervan bewust hoeveel het leven van deze kinderen vraagt? Hoe houden de kinderen hun balans en zijn pleegouders niet te vaak de partij die zich moet schikken? Ik ben altijd aan het afwegen om te voorkomen dat Daan en Els overprikkeld raken. Ik laat ze bijvoorbeeld gerust een jaartje langer over zwemles doen door maar eens in de week te gaan i.p.v. twee keer in de week. Rust geeft mogelijkheden om te groeien. Als pleegouder blijf ik vechten voor de basisveiligheid van Daan en Els. En ik hou gewoon van ze. Zo simpel is het!"

De gebruikte namen zijn om privacyredenen gefingeerd.

Ballen hooghouden in het thuisonderwijs.

Het is muisstil in mijn gemêleerde schoolklasje. Rond de keukentafel zitten zes leerlingen over boeken, tablets en laptops gebogen. Mijn wijsvinger had manipulatief gezwaaid dat ze alle zes stil moesten gaan werken om beloond te kunnen worden met bingo. Hard werken welteverstaan, want het schoolwerk van vijf dagen hebben we in slechts vier dagen gepropt. Vrijdag willen we een complete schooldag de tijd hebben om bingo te spelen. Een ultieme kans om concentratie op te vijzelen, sociale vaardigheden te leren in het verdelen van de cadeautjes en om geduld te oefenen. Mijn leerlingen en ik hebben een gruwelijke hekel aan het verplichte thuisonderwijs, dus de bingo voelt als een goed beargumenteerde boycot.

Vooral multitasking valt me zwaar. Joy, slechts enkele maanden oud, geniet van de borstvoeding terwijl ik me buig over hoofdrekeningen à groep 6 niveau. Wat een draken van een sommen griezelen me vanuit dat rekenboekje tegemoet! Hoe los je die op? Laten we de waarheid in het midden houden, maar ik heb de goedgelovige leerlingen wijsgemaakt dat de oorzaak van mijn rekenmachinegebruik te wijten is aan mijn slinkende grijze massa door zwangerschap. Tijd voor demotiverend medelijden is er niet. Om het hersengekraak compleet te maken, wordt me gevraagd om binnen no-time over te schakelen naar een wiskundige vraag van een tweedeklasser uit het voortgezet onderwijs. Een goed opgeleide leerkracht krabt al achter zijn oren bij

een combinatieklas waarin de leeftijd maximaal drie kalenderjaren varieert. Aan mij, als ongeschoolde lerares, worden de meest uiteenlopende vragen van leerlingen in de leeftijd van 8 tot 14 jaar toevertrouwd! We hebben afgesproken dat we samen het beste van het thuisonderwijs zullen maken, dus slechts minimaal ontstemd slepen we onszelf erdoorheen. Kan ik deze ervaringen misschien aan een instituut voorleggen waar personeel samschoolt met de bevoegdheid om onderwijslicenties te verstrekken? Of bestaat zoiets niet? Ik ga beslist een goede kans maken door het uitoefenen van deze 'spontane' competenties (met rekenmachine).

Het bingonieuwtje is digitaal overgewaaid naar enkele kinderen uit de buurt. Met de stoelen op anderhalve meter van elkaar is er in de tuin ruimte gemaakt voor tien enthousiaste deelnemers. Het is een verademing om de vriendjes en vriendinnetjes van de kinderen te kunnen verwelkomen! Even vergeten we alle beperkende maatregelen die de wereld om ons heen onder controle proberen te houden. Het enige wat telt, zijn de juiste cijfers om zo snel mogelijk 'Bingo!' te kunnen roepen. Bal 35. We horen de telefoon niet rinkelen van een leerkracht die zich afvraagt waar we blijven in de digitale les. Bal 17. En ook een tweede telefoontje van een juf die wil weten of het schoolwerk allemaal is gelukt hebben we niet in de gaten. Bal 47. De spanning loopt op. Bal 23. "Bingo!" schreeuwt de eerste. Secuur wordt gecontroleerd of het een rechtmatige bingo-uitroep is geweest. Ja, het eerste cadeautje wordt in ontvangst genomen. We bingoën dat het een lieve lust is!

En 's avonds? Ik ben moe van alle ballen die ik hoog heb gehouden, maar apetrots op mijn serieuze bingo-klas. Later zullen we samen foto's terugkijken en deze ervaring als de allerleukste schooldag van de hele thuisonderwijsperiode gaan betitelen!

*De namen van de gezinshuiskinderen zijn gefingeerd.

